

Lindås 08.01.2023

Innspill til ny Kulturmiljøplan for Alver

Lindås bygdelag ønsker en ny Kulturmiljøplan for Alver kommune velkommen, og sender følgende innspill til Kulturmiljøplanen:

1. Lindåstunet, gbnr 108/1/4, Lindås.

Området hvor Lindåstunet ligger, er lagt ut til formål *Offentlig og privat tjenesteyting* i kommuneplan for Lindås 2019-2031, med Hensynsone H570 for Bevaring av Kulturmiljø. I tillegg er Lindåstunet registrert i Askeladden hos Riksantikvaren, hvilket gir bygget et juridisk vern. Som vi har forstått på Vestland fylkeskommune er bygget er ikke fredet, men det er vernet!

Lindås bygdelag ønsker at Lindåstunet - byggene og hageanlegget – skal få en verneplan, og sikres mot rivning og større endringer. Bygget og hageanlegget bør få vern som kulturminne og bevaringsverdig kulturmiljø, på lik linje med *Den Trondhjemske postvei* og *Den indre farleia*, i ny Kulturmiljøplan for Alver kommune.

Undertegnede *Lindås bygdelag* og *Lindåstunets venner* har gjennom de siste 4 år, forsøkt å gjøre først Lindås kommune, og deretter Alver kommune oppmerksom på at Lindås sykehjem/Lindåstunet står tomt og ubrukt, og forfaller dag for dag. Vi har hatt møte med både ordfører(-e), rådmann, eiendomssjef og kultursjef. Vi har fått Vestland fylkeskommune og Fortidsminneforeningen engasjert, men til tross for stor entusiasme hos de to sistnevnte, og et konkret forslag fra Fortidsminneforeningen til istandsettelse, så har Alver kommune ikke avsatt penger til nødvendig vedlikehold av bygget og det omkringliggende hageanlegg. Alver kommune har heller ikke gitt tilbakemelding på at en har en konkret plan for bygget. Det nærmeste vi har kommet er en epost fra ordfører i desember 2022, hvor det står at «*Det er tenkt tatt inn i kulturplan som starter i vår*». Nå er mange innbyggere på Lindås frustrert over at bygget står og forfaller. Vi ber innstendig om at Lindåstunet vernes i ny Kulturmiljøplan for Alver kommune, og at det jobbes aktivt med å finne ny bruk til bygget.

Den tidligere eiendomssjefen i Alver kommune, Line Merete Valle, har tidligere uttalt at Lindåstunet er definert som et «helsebygg» i kommunens lister, men dette formål er det vel ikke lenger aktuelt å bruke bygget til på grunn av dagens Tekniske forskrift med mer. Bygget og hageanlegget rundt bør i stedet defineres som et kulturbygg/kulturminne/kulturmiljø, så både innbyggere og tilreisende kan få se og føle på byggets historie:

Lindåstunet har de siste 100 år vært en stor generator for livet på Lindås. Det har vært en stor arbeidsplass, stedet har medvirket til sykdomsbekjempelse, og vært et hjem for både psykisk og fysisk syke.

Stedet ble nøye utvalgt, da man i begynnelsen av forrige århundre skulle plassere et tuberkulosehjem på Vestlandet. Stedet skulle være vestvendt, og der skulle være lys, luft og utsyn. I tillegg skulle der være store tre, og der skulle være lunt. Lindåstunet, og den store hage rundt, har fortsatt en unik beliggenhet. Det bør være i bruk, og helst åpent for innbyggerne på Lindås, i Alver kommune, og for tilreisende.

Både Vestland fylkeskommune og fortidsminneforeningen, har vist genuin interesse for bygget, anlegget rundt, og historien det representerer. Lindåstunet har mulighet for å bli en attraktiv møte- og arbeidsplass for både innbyggere i nærområdet, og for de som kommer langveis fra. Dette fordrer at Alver kommune er seg sitt ansvar bevisst, og jobber med en plan for å kjøpe tomten og sette huset i stand.

Vi er klar over at Opplysningsvesenets fond eier tomten, og håndhever en gammel utdatert klausul for å heve leien av tomten. Vi mener at her kan Fortidsminneforeningen og Vestland fylkeskommune bidra med hjelp til forhandlinger, men da er det avgjørende at kommunen går aktivt inn i prosessen.

Bygget er fredningsvurdert, og det sier litt om hvilken kulturhistorisk verdi det representerer.

Lindås bygdelag skrev følgende begrunnelse for at bygget bør bevares, til Alver kommune senest i oktober 2020:

Lindås Sjukeheim har vore sentral i helse- og omsorgsarbeidet i heile Nordhordland i snart 100 år. Sjukeheimen, kuren og kapellet er teikna i 1926, av ein av dei første kvinnelege arkitektane i Noreg med eigen praksis, arkitekt Lilla Hansen. Bygget representerer og dokumenterer 100 års helsehistorie, arkitekturhistorie, byggeskikk og handverkstradisjonar. Her er nytta lokale tradisjonelle materialar og bygget har i hovudsak ikkje blitt endra utvendig, med unntak av betongtrappebygget frå 1969 mellom kuren og hovudbygget.

*Sjukeheimen/Lindåstunet har vore ein heim for veldig mange menneske. Her er dei blitt behandla og blitt friske, eller blitt pleia heilt til livet tok slutt. **Samspelet mellom bygget, hagen og utsikten gjer at roen senker seg og ein opplever at staden har ei eiga "sjel"!** Dette gjer eit stort potensial for å kunne romme ulike aktivitetar også i framtida!*

Bygget fyller 100 år den 18. mars i 2027 og bør ha fått ein ny bruk før det!

2. Den gamle Lindåsbygden

Kulturmiljøplanen bør legge til rette for at det blir laget en strategi for å ta vare på de eldre kulturbygningene og miljøet, som hører til det opprinnelige senter i Lindåsbygden ved dampskipskaia i Spjeldneset.

Aktuelle objekt:

- Lindåstunet (Gamle prestavegen 28)
- Søsterhjemmet (Gamle prestavegen 34)
- Tinghuset (Veråvegen 91)
- Rosenlund/doktorboligen (Bleikvollen 4)
- Huset til Aslag Laastad Lygre (Dordihaugen 6)
- Posthuset (Dordihaugen 4)
- Handelshuset på kaia (Bleikvollen 7)
- Spjeldnes gard (Spjeldneset 10)
- Bedehuset (Veråsvegen 78)
- Gamleskulen (Veråsvegen 74)
- Presteboligen (Gamle prestavegen 2)
- Lindås kirke (Gamle prestavegen 1)

Trafikken til den gamle Lindåsbygd gikk sjøveien via Lindåsslusene. Slusene er allerede nevnt spesifikt i Kommuneplanens arealdel under Omsynssone for Kulturmiljø og Kulturminner, men den gamle Lindåsbygden var målet for trafikken gjennom slusene og derfor må stedene ses i sammenheng, når man skal forstå stedenes tilblivelse og historie. Dette bør fremgå av Kulturmiljøplanen.

3. Representant i referansegruppen.

Bygdelaget ser det som svært viktig å få til en best mulig kulturmiljøplan for Lindåsbygden, og vi ønsker å være en aktiv og positiv medspiller i planprosessen. **Vi ber derfor om å få med en representant i referansegruppen.**

Vi håper at innspillene vil bli tatt med inn i ny kulturmiljøplan for Alver kommune.

Vennlig hilsen
Mette Kyed Thorson
Leiar Lindås bygdelag

Tlf. 901 48 834
mktho@online.no